

לויטננט-קולונל לפי דרגתו, שכולו תוסס, מלא חיים ושושן בטחון. גישתו של קצין זה לענין חיתה נאה וכנה, יחסו לעניני ההצלה היה אנושי — ללא רגשי נחיתות. אחרי שהוצגתי בפניו ונדע לו התפקיד בו אני נושא במרכז „הבריחה“, התחיל שואל על שיטת עבודתנו והיקפה. מן הרגעים הראשונים לשיחתנו קנה את לבי להאמין בו. שלוש שעות ישבנו שלושתנו וחסברתי לו מה אנו — חברי ה„הגנה“ בארץ-ישראל — עשינו ועושים למען הצלת אחים, ובאלו שיטות והיקף מתנהלות פעולותינו. פעם ופעמים הפסיקני ופנה לחיים הופמן בטרונזה הגובעת מעומק-הלב — מדוע במשך כל תקופת הפעולה לא שותף הוא, ולא שותפו חברי, באחריות למפעל זה של הצלת אחים ע"י עצם הפעולה — ע"י הכנסתם בעובי-הקורה של משא האחריות. „מדוע פניתם אלינו רק בבקשה להתערבות בענינים פורמליים? מדוע לא זיכיתם גם אותנו בזכות שבמעשה ההצלה? האם איננו ראויים לכך? האם אינכם סומכים עלינו?“ הוא השתולל ממש בזעמו. כאשר שאלני לתכניות הקרובות גיליתי לו, כי אילו יכולתי להיפנות מטרדות המשפט הצפוי לי, כי אז היו פני מועדות עתה למורח-אירופה, לשם הכנת טרנספורטים של יהודים המבקשים לעלות משם לארץ-ישראל; אלא שבינתיים מתעכב אני כאן בשל משפטי התלוי ועומד — ועדיין אינני יודע מתי יתברר. הסברנו לו כי גם אנו וגם שאר חברי המשלחת החלטנו, כי בינתיים לא אצא מתחום הכיבוש האמריקני, פן ייקבע מועד המשפט ולא אספיק לחזור ולהגיע למועד. דבר שיפגע בשמה הטוב של האשה שערכה לנו. כששמע את דברי אלה דומה היה כי הוכה בתדהמה. תחילה בדברי הסבר ואחר-כך בתביעה תקיפה ודרש ממני, כי לא אמתש בכך ואצא להמשיך בפעולתנו ואל לי לחשוש לגורל ערי בותה של הגבורה, כי לא יאונה לה כל רע. בתום שיחתנו לקח ממני את הדרך שלי, נטלו עמו לפרנקפורט ע"נ מיין, והחזירו משם כשמוטבעת בו אשרת הכניסה לצרפת, שממנה קיים היה קשר אוידי סדיר עם ציכית.

מעפילים ל„תיאודור הרצל“

בבואי לפריס פניתי, במובן, מיד אל שאל. הוא ביקש לדעת במפורט את כל פרטי הפעולה האחרונה, שהביאה למאסרי, ואת דעתי בדבר המצב הכללי. ניתחתי בפניו את אפשרויות „הבריחה“ שנראו לי והעליתי בפניו, בלא לכחה, את חילוקי-הדעות שביני לבין שני חברי — דקל וסורקיס — בדבר שיטות הבריחה, ביקשתי משאל להעבידני לתחומי פעולה מבצעיים יותר, שיהא בהם יותר בגדה מעשה הלכה-למעשה — פעולה בלתי-אמצעית יותר להעלאת אנשים — הוא התחום בו עשיתי בהצלחה בשנים עברו, לפני שנשלחתי לתפקידי הנוכחי.

שאל האזין; שמע, כדרכו, בסבלנות, בהתרכזות ובספקנות מסוימת. לעתים הציג שאלה פה ושם, חקר ודרש לפרטים ואחר שחק, משוקע בתוך עצמו. ראית אותו ממש מעוטר בשתיקתו כשהוא שוקל ומדין והופך בבציה עם עצמו. אחר דומיה ממושכה פתח והודיעני בבתי-שחוק חבויה וחמורה, כי אעבור מעתה לעבוד במישרין עמו, במוסד-לעילית, באשר לפרטים לא הייתי צפוי לתהיות רבות. בו במקום קבע כי אצא לרומניה בשם המוסד לטפל בתכנית הגדולה והיומדינית ביותר של „עליה-ב“ עד אז — להביא ארצה בבת-אחת 15,000 מעפילים, שיפרצו פרצה גדולה בהסגר הבריטי על העליה, שהלך והתהדק, וישמשו גם מעין קריאת-תגר לרנים בעתידה של

א"י — היינו, ועדת האר"ם, שצריבה היתה אז לקבוע את גודל עתידה של הארץ.

שאל הורה לי לצאת לרומניה — אשר ממנה ומיגוסלביה צדיכים היו לבוא 15,000 המעפילים — ולפעול שם כמארגן האנשים במחנות ובריכוזים בהם הם יושבים, להבינם ולהכשירם לעליה ולחנאים של אניות-ההעפלה. מחמת מאסרי הקודם בהונגריה, לא יכולתי לצאת לאותו אזור בדרך של גניבת-גבול, לפי שאילו הייתי נתפס שנית היה גורלי, ללא ספק, רע ומר. שאל החליט, כי מוטב שאצא שמה בדרך לגלית, כשאני מצויד לא בתעודות של ארצישראל, אלא כאחד הפליטים. נשארתי בפרס ממתין לסידורים, שהיה על שאל לארגן, כדי להכשיר את פעולתי ברומניה.

שהייתי בפרס נמשכה כשבועיים; התגוררתי במלון „מטרופול" — המפורסם בתולדות עליה ב' — בחדר אחד עם אנטי, מראשי המרד היהודי בגטו ורשה ומניצולי, שממנו שמעתי רבות על חיי היהודים בגטו ופרטים על ההכנות למרד ועל המרד עצמו.

ערב אחד, בשובי לבית-המלון אחרי טיול בעיר אחרי-הצהרים, פרץ אלי אחד איברל (אבריאלי) — שנמסר לי כבר בשובי למלון, כי היה מחפשני במשך כל אותו אחר-צהרים — וביקשני לעלות מיד לשאל, שגם הוא התגורר באותו מלון, עם כולנו.

נוסף לשאל היה בחדר גם נגה פומרנץ (הדרי), איש גבעת-חיים, מעוזרי הקרובים של שאל בעליה ב'. רק עברתי את הסף ושאל הטיח אלי את שאלתו: „יש בפספורט האמתי שלך ויהי בלבגיה?". עניתי לו, כי יש ויהי, אך יתכן, כי כבר פג תקפה. לפי הבעת פניו והאווירה ששררה בחדר חשתי במתח בלתי רגיל, שלא ראיתי כמותו בסביבה זו.

שאל הסביר, כי האניה „תיאודור הרצל" עונת עמה בנמל צרפתי לא גדול בסביבת מרסיל, אך המעפילים — שהיו מיועדים להעפיל בה ארצה היו צדיכים לעבור ברכבות ממקומות ריכוז בבלגיה לנמל היציאה — עוכבו בבלגיה, בי הרשיונות בוטלה, כנראה, מחמת התעלבות הבריטים. לאינטליגנצ'ה האנגלי הסתננה הידיעה על האניה והכנותיה להפלגה בדגל זר ועל מוצא האנשים. מבאן נשתמע בדרך,

כי האניה לא תוכל להמתין ארוכות בנמל, פן יאחזו גם השלטונות הצרפתיים, בשל הלהץ עליהם, באמצעים בלתי רצויים נגד האניה. הידיעות שהגיעו אל שאל מבלגיה היו חמורות אף הן. קיים היה חשש מבוסס, כי אחר התערבות הבריטים לא יתנו הבלגים לרכבות לעבור, וכל התבנית — שהושקע בה עמל והון הובאה כמעט עד לידי גמר — תעורער, שהרי לא יהיה מפלט אלא להוציא את האניה מן הנמל הצרפתי המאכסן אותה, ולטלטלה במרחבי ימים, עד שתחמק מעיני הבריטים העוקבים אחריה.

אחרי תיאוד הנסיבות נשאלתי, אם נכון אני להניח הכל ולצאת תיכף ומיד לבלגיה כדי להעביר את המעפילים לאניה. תשובתי היתה חיובית, ורק בקשה אחת לשאל היתה בפי — על יסוד נסיוני כמצבים דומים בעבר, ביקשתי סמכות מוחלטת לגבי בחירת שיטות הפעולה וקביעתן לצורך ביצוע המשימה. על שאלת שאל: „ומה תעשה אם הבלגים יתנו לצאת ואילו הצרפתים ימנעו את הכניסה?" — עניתי מיד, כי כננתי תהיה להביא ללה-ספציה שניה — הפעם בן שני גבולות. הדברים גראו לשאל, שפסק, כי אצא לבריטל בדרך המהירה ביותר. השכם בבוקר נסעתי לקונסוליה הבלגית כדי לחדש את האשרה הבלגית בפספורט שלי. ביקשתי ראיון דחוף עם הקונסול וסיפרתי, שאחותי תעבור היום את בלגיה ועלי לפגוש בה שם בדרכי לצ'כיה — ועל-כן בקשתי שטוחה לפניו — לאשר לי מיד ויזת-מעבר, שתאפשר לי שהייה של 24 שעות בבלגיה, — פרק זמן שבו אוכל לפגוש את אחותי ולשוחח עמה. הקונסול נענה לבקשתי ובר-במקום הסביע את אשרת-הכניסה בפספורט. בצאתי מן הקונסול הודיעני אהוד, שהמתין לי, כי כבר הוכן בשבילי מטוס-טכסי מיוחד לקחתני מפרס לבריטל והוא ממתין לי ב„אורלי" — שדה-התעופה של פרס. בלא לאבד זמן פנינו ל„אורלי".

בשדה-התעופה הייתי כשעה להמראה, מחמת הודעה מבריטל שמסרה על מזג-אוויר גרוע ורוח המונעת נחיתה וביקשה להמתין לשינוי מזג האוויר. ישבתי כשעה בחוסר-סבלנות בחברתו של הטייס, שמפיו למדתי לדעת, כי אין סיכוי קרוב לשינוי מזג האוויר לטובה בבריטל. שאלתיו, הייתה מוכן להטיסני גם במזג אויר זה. טייסו של „מטוס-הטכסי", הוא השירות של מטוסים קטנים שטסו לפי הומנה

בקים שונים, היה בחדר צרפתי, טייס ותיק ומנוסה. על הצעתי הגיב באדישות מעושה — שאם אני נוטל את האחריזה לתוצאות על עצמי, לא איכפה לו כלל להמריא. היתה כבר שאת אתרצהרים מוקדמת. זכרתי, כי אין להפסיד זמן, הודעתיה, כי אני רוצה לצאת מיד לבריטל. אודה ולא אבוש, כי מעולם לא חשתי עצמי כי רע באויר כבאותה טיסה. לאחר שטסנו כשעה לערך הגענו לשדה-החצופה של בבריטל. שאלתי, אם יהיה מוכן להטיסני גם במזג אויר זה. טייסו של ה"טכסי" הקטנטן לא היה מצויד במכשיר אלחוט — ראינו דקטות אדומות גורות ועולוח בהתמדה מן השדה — כדי לאותה כי הנחיתה אסורה. מכיון שכך המשכנו לשדה-החצופה צבאי הנמצא כ־50 ק"מ מבריטל. הטייס סבר, כי בו עשויה אולי הרוח להיות קלה יותר והנחיתה תהא אפשרית. ואכן, נתברר, כי הוא צדק בהנחתו, ואנו נחתנו בשלום באותו שדה. היה עלינו לעבוד תהליך שלם של פורמליות, כדי לקבל היתר-יציאה מן השדה-הצבאי — אשר אנשינו לא הבינו מה מתרחש פתאום לנגד עיניהם. הרגשתי, כי עם פתיית השלג המוסיף ליפול, מתקמת כאן אגדה של מסתורין על נוסע עטוי במעיל עור ארוך ובידו תיק, היוצא לפתע ממטוס זעיר, הנוחת באורה בלתי-צפוי וללא אתראה מראש בשדה תעופה צבאי לא הרחק מן הבירה.

עתה היה עלי להגיע לבריטל במהירות האפשרית. פשפשתי בארנקי ובכיסוי ונתברר לי כי אין עמי פרוטה לפורטה בכסף בלגי. אך ניחמתי כי דיה לצרף בשעתה. קודם כל עלי להגיע לבריטל. עצרתי מונית וציויתי על הנהג להסיעני לעיר. בטחתי כי בהגיעי לכתובת שהיתה בידי יבוא הכל על מקומו בשלום.

הבית שכתובתו היתה בידי ובו המתינו לי החברים היה ביתה של סלה ברגמן, רעייתו של פרופסור באוניברסיטה של בריטל, שעשתה את ביתם מרכז לפעולותינו. כשנכנסתי, קודם שאמרתי דבר על תכניותי ועל משימתי — ביקשתי מן החברים, שירד מישו מהם ויטרח לשלם את דמי הנסיעה לנהג המונית שהביאני הנה. עתה, משסודרה, "בעית" המונית רוח לי. סקרתי אח הנמצאים בחדר. מיד דאייתי ביניהם את חברי תותיק מימי הפעולות בבריגדה, חנניה לבנת, את וילי כץ (מאושר) — שהיה המרכז מטעם המוסד בבלגיה — ואת

משה'לה צ'רבינסקי (כרמיל) שנשלח לפני מפריט לבריטל, כדי לעזור בהעברת האנשים. שמעתי מפתחם פרטים על ההתפתחויות האחרונות. לאחר מכן אמרתי להם, כי יש לי דעיון לתכנית פעולה, אך ביקשתי, כי קודם-כל יחקשורו עם שואל בפריס, לברר. אם יש עמו הוראות מפורשות מה עלינו לעשות, ואם אין — לברר מה הן סמכויותי באשר לדרכי הפעולה. לא הפצתי להכריז בפני אנשי המקום, כי הופעתי כממונה עליהם; העדפתי, כי הדבר ייאמר להם ע"י הסמכות המרכזית. שאלו הודיעם בטלפון באורה בלתי משחמע לשתי פנים, כי כל הסמכויות נתונות בידי, מיד לאחר שיחח הטלפון ישבנו כולנו במכונית המוסד ויצאנו לסיור בכל אותם מחנות הפליטים, שמהם צריכים היינו להוציא את המעפילים, כדי לעמוד על המצב ולהורות לאנשים כיצד עליהם לנהוג בכל אחת מן האפשרויות השונות שניתן לצפותה מראש. כך נסענו במשך לילה שלם בכבישים עטופי שלג וקיימנו פגישות קצרות וענייניות עם האחראים על המחנות — שרובם היו מן ה"חבריה" שלנו, מאנשי הבריגדה שהושארו באירופה לפעולה במחנות. כפי שסופר לעיל, תקלה שאירעה במכוניתנו על סף התחנה האחרונה כמעט שגרמה לכך כי לא נגיע למחנה האחרון. חגורת המקור נקרעה כשהיינו עדיין במרחק כ־50 ק"מ מן המחנה — ואף-על-פי-כן הוספנו לנסוע; הודות לקור הלילה יכולנו להמשיך למרות קריעת החגורה. בשעה שבע בבוקר הגענו לחנת הרכבת, שממנה צריך היה לצאת לצרפת הטרנספורט הראשון של המעפילים. בערב הקודם סיכמנו בבריטל, כי המעפילים יסעו בשתי רכבות נפרדות, שכל-אחת מהן יוצאת מתחנה אחרת בבלגיה — אך שחיהן עוברות בתחנה מסוימת בצרפת. בכל אחת מן הרכבות הללו היו למעלה מאלף איש — והן נחכרו במיוחד על ידינו בכסף מלא, סבין ותקילין, להעברת מעפילינו לנמל הצרפתי.

בעת נסיעת הלילה ובביקורים במחנות השונים קבענו בכל מקום מי יפנה לאיור תחנת-מוצא, והיכן יהיה מקום הריכוז של כולם, ממש ברגעים האחרונים שלפני מועד תזוזת-הרכבה המיוחדת שלנו. ברצוף תחנה אחרונה זו נפרדתי מעל חנניה וחבריהם האחרים. אגב, בהזדמנות זו החלפנו חנניה ואני, את מעילינו — את מעיל

העור הארוך ה"המוני" נתתי לו ונטלתי ממנו את מעיל-הקצינים שהיה עליו — סברתי, כי הוא ישמש אותי טוב יותר בתפקידי-היצוג הצפויים לי הפעם בדרכי עד לדרום-צדפת.

כשנכנסתי לרכבת מצאתי שם את פלה ברגמן ממתינה לי. לשם "כיבוד" לשעת הצורך, תוך כדי שיחות-שכנוע, העשויות להודמן בדרך, הביאה עמה פלה תיבות אחדות של סיגריות אמריקניות וכן סכום כסף. עוד רגע — הרכבת השמיעה קולה — ויצאה לעבר הגבול. לפי הידיעות שהיו בידינו, נתבטל אך תמול-שלשום — מחמת התערבות הבריטים — האישור שניתן לשיירה למעבר הגבול. אך אני החלטתי לפעול מתוך הנחה בהשערה, כי ההוראה, שאמנם יצאה מטעם השלטונות הגבוהים במדינה, טרם הספיקה לעבור את כל גלגולי-המתילות של הצינורות המשרדיים השונים — ועל-כן יתכן מאוד, כי טרם הגיעה לתחנת-הגבול.

כאשר, כעבור שעות-נסיעה אחדות, הגענו לגבול, פעלתי לפי הנחתי היסודית ושלחתי את פלה ברגמן למנהל-התחנה, כדי להסדיר עמו, בכשרונה כי רב, את הצד הפורמלי של בדיקת התעודות במחירות. התסבד שהעלתה פלה לספר את ארזני מנהל התחנה היה, כי הפליטים שברכבת כאן הם מיושבי המחנות — חומר שאינו ממושע — אשר קשה מאוד היה לרכוזם ולהניעם לעלות על הקרונות על מנת לעזוב את בלגיה. ואני — איש ה"ג'וינט", כביכול, הנוסע ברכבת — ביקשתיז לומר, כי אינני אחראי לכך שאצליח שוב להשפיע עליהם לחזור לקרונות ולצאת לצדפת — אם נחייב אותם לצאת עתה מן הקרונות לרציף, כפי שנהוג בדרך כלל בבלגיה לצורך בדיקת-המכס.

הבדיקות המוקדמות שערכו נציגינו אצל האנשים לפני הנסיעה, והאזהרות החמורות שהזהרנו אותם וההבטחות שהבטיחנו, כי יקיימו את כל תביעותינו — נתנו לנו יסוד להאמין כי אכן איז עממם לא מטבע-זר ולא זהב — האסורים בהעברה — שהם עיקר מבוקשם של אנשי המכס בגבול. אני ידעתי יפה, כי לפי ההוראות עליהם להוריד את כל הנוסעים מן הרכבת ולערוך חיפוש אישי בחפצי כל אחד ואחד. מנהל המכס במקום לא קיבל את הסיפּה של פלה ועמד בכל תוקף על כך, כי כל האנשים כולם ירדו אל הרציף. רדוף אימה — כי בכל

רגע שאנו מוסיפים להתעכב כאן עלולה להגיע לתחנה ההוראה האוטרת יציאתנו מגבולות בלגיה — ירדתי מהקרן יחד עם פלה, שחזרה ממנהל-התחנה והדיעה לי על התוצאה השלילית של מאמציה לשכנע. הצגתי את עצמי כבא-כוח ה"ג'וינט" האמריקני — ואחרי תסבד נוסף הצעתי, כי לשם הבדיקה — שבעיקרון הריני מסכים לה, כמובן, בלב שלם — יבחר בקרן אחד כטוב בעיניו ויבדוק את אנשיו על הרציף. היתה אם ימצא בו זהב או מטבע זר — מובן, איפוא, שלא נתגד לבדיקה הכוללת, שלדעתו חובה עליו לערוך אותה אצל כל נוסעי הרכבת.

או משום שהמדים השפיעו עלי, או משום שהיה כבר עיף ו"הוכשר" לשכנוע ע"י פלה לפני — הוא קיבל את ההצעה — ובחר בנוסעי הקרון האחרון. עמדתי שליו על-יד פלה והתבוננו בבדיקה. לא יקשה לתאר איך לפתע חשכו עיני, כאשר כמעט בסוף הכדיקה נמצאה אצל אחת הנשים כמות זהב.

עתה שוב לא היה לנו מה להפסיד. הזמן פעל נגדנו. אמרתי לפלה, שתפנה אל המנהל ותודיענו בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, כי, אכן, יכול לקרות אצל אנשים כאלה שאחד האנשים או הנשים — לא יישמעו להוראותינו וינסו ליטול אתם משהו אסור. אך מה נעשה? ודאי מבין אף הוא, כי סוף-כל-סוף אין לשחררם בבתי-אחת מן ההרגלים שדבקו בהם במלחמתם לחיים בשנות שבתם במחנות, ושאוּלי בזכותם נשארו בחיים עם שהפכו למה שהפכו. כן רמזה לו פלה כי עזרתו לא תישכח, וגם אנו נהיה גבונים לסייע בידו ככל האפשר. האם טענותינו החותכות והגלויות פעלו או רמזי הנאת הטובה הם שעשו את שלהם לא אדע — אך עובדה היא, כי האישור להמשכת הנסיעה ניתן. הרכבת שרקה ונעה, חרגה מן התחנה ועזבה את גבולות בלגיה. אחד מחברינו, שעמד בתחנה וצפה מרחוק בנעשה, כשהוא ממתיק לתוצאות המרי, מיהר — משראת שהצלחנו לעבור ולצאת מתחנת-הגבול — להודיע על כך לחברינו שעל הרכבת השניה, אשר בהתאם ללוח הזמנים היתה קרבה עתה ובאה לתחנה מסוימת. הוא הודיע, כי ההוראה המבטלת את האישור שבידינו טרם הגיעה לגבול, כי אנו הצלחנו לעבור וכי יחושו גם הם לעבר הגבול.

עתה, כאשר ה"שלב הראשון" היה כבר מאחורינו, כלומר, כאשר

היינו כבר מחוץ לגבולות בלגיה — בשטח „בין-הגבולין“ שבין בלגיה-צרפת — חשנו עצמנו יותר טוב. כפי שאמרתי לשאל, נכון הייתי לקיים כאן בין הגבולות „לה-ספציה“ שניה, כשסביבי למעלה מ־2000 פליטי מחנות.

התכנית הכללית למאבק פומבי וציבורי על כך הלכה כבר להתקמה במוחי, שהרי היציאה מבלגיה עדיין לא היתה בגדר סוף־פרשה. כי בעוד שהיו עמנו מלכתחילה אישורי־יציאה מבלגיה — שאמנם בוטלו ונפסלו בינתיים — לא היו לנו אישורי־כניסה לצרפת כלל ועיקר.

לפני צאתי מפריס מסר לי אהוד אבריאלי את שמו של צרפתי אהוד, אשר ידע על תכנית־ההעברה הזו וסייע לנו במיניסטריון הפנים. אבל לאחר התערבות הבריטים לא יכול היה לתת לנו את אישורי הכניסה, כפי שקיינו תחילה. אותו צרפתי עצמו עזב עתה את משרדו במתכוון. אני יכול הייתי, איפוא, להסתמך על שמו כאיש שאישר את המעבר, ולהשתדל עתה לשכנע את שומרי הגבול הצרפתיים, כי בשל בטלנות או רשלנות משרדית עדיין לא הגיעו התעודות לידיהם; אך אם יתקשרו עם אותו אדם שבמשרד־הפנים ינכחו לדעת, כי הוא יודע על כך ואף יאשר להם זאת.

שעה שהגענו לגבול הצרפתי המתינו לנו שם גם אחדים מאנשינו מצרפת. בהיעצר הרכבת בתחנה הוזמן האחראי לתחנת הגבול אל הקרון, שבו ישבתי, וקיבלנוהו בסבר פנים יפות, הגשנו לו תיבת סיגריות אמריקניות ובניחוח עשן הסיגריות הסברנו לו בגילוי־לב מה היא השיריה ומי הם נוסעיה, עברם ומטרת דרכם, וכן צוינה באוזניה, כבדרך אגב, תקלה פורמלית, שהביאה משום־מה להשתתות התעודות בדרך בין פריס לגבול. שאלתיו, שמא יואיל בטובו לעשות חסד עמדי ועם האנשים שעמי ולהתקשר ממשרדו בטלפון עם אותו צרפתי במשרד־הפנים או עם מישור מפקידיו, כדי לאמת את דבריי.

האחראי המקומי נענה לבקשתי ברוח נכונה, אך כאשר התקשר ענתה לו פקידה, כי המנהל אינו במשרדו. על שאלה נוספת, אם ידוע לה משהו בדבר רשיון־מעבר לשירת פליטים יהודים הבאה מבלגיה — ענתה אותה פקידה חרוצה, כי ידוע לה, שהמנהל טיפל בענין זה לאחרונה, תשובה זו — שאמנם לא היה בה אישור מלא

ומספק במאה אחוז — לא היתה בה גם שום סתירה לנאמר עליידי. אדירבה, היא יכלה לשמש עדות מסייעת לאמיתות הדברים אשר סיפרנו לו. הוא היראה רגע והחליט להת לרכבת לבוא ולהיכנס לתחומי צרפת. כאשר עברו כבר קרונותינו את מחסום הגבול היו בתוך צרפת אמרנו לו, כבדרך־אגב, כי חלקה השני של שירתנו, שנתעכב בדרך בשל סיבה טכנית — יגיע ודאי בעוד שעות לא רבות והוא מתבקש להתירם גם אליו בעין יפה ולא לגרום גם לו עיכובים יתרים.

בלי לעצור בדרך המשכנו עתה לגמל היציאה. זמן לא רב אחרי שהגענו, הגיע שמה גם חלקה השני של השיריה. אנשי „המוסד לעליה“, שנודעו ללוות את המעפילים בדרכם באניה לארץ־ישראל, המתינו כבר לבואנו ומיד העלו את האנשים על „תיאודור הרצל“ בלא תקלות נוספות.

בו בלילה חזרתי לפריס ומיד מסרתי לשאל דר"ח מפורט על המשימה שבוצעה ועל כל פרטי הביצוע.

כעבור ימים אחדים המשכתי מפריס לפרג; שם „ארגנטי“ לי דרכון פולני ע"ש יוליאן גרנובסקי, למען אהיה מוכן להמשיך לרומניה תיכף עם סידור הפורמליות עליידי שאל. באותה תקופה קל היה להיכנס לרומניה בדרכון פולני, אך בניגוד למקוה נתקלתי בקשיים ובעיכובים בקבלת הוויזה הרומנית. הישיבה באפס מעשה גרמה מתח נפשי, והידיעות שהגיעו בינתיים מן הארץ וסיפרו על המתרחש הגוברת והולכת הבשילו בקרבי את ההחלטה לחזור ארצה.

יום אחד התקשרתי בטלפון עם שאל בפריס והודעתיו את החלטתי. שאל ניסה באותה שיחה לשכנעני להישאר ולהמשיך בפעולה. אך זאת הפעם לא עלה אף בידי שאל להשפיע עלי — נמשכתי הביתה בכוח רב. חשתי, כי לא אוכל יותר להוסיף ולפעול בחוץ־לארץ.

אלי"ם ישראל כרמי

בדרך לוחמים

צבא הגנה לישראל
הוצאת "מערכות"

1968